

PAP: W Puszczy Białowieskiej naukowcy odkryli kurhany i zarysy dawnych pól

Kilkadziesiąt kurhanów sprzed 1,5 tys. lat, zarysy dawnych pól uprawnych, a nawet grodzisko - to część odkryć dokonanych przez naukowców na terenie Puszczy Białowieskiej. Znaleźiska stały się możliwe dzięki zastosowaniu lotniczego skanowania laserowego.

Badacze z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (IA UKSW) w Warszawie skupili się zarówno na badaniu powierzchni Białowieskiego Parku Narodowego, jak i terenu przylegającego do niego od północnego zachodu. W większości jest to przestrzeń porośnięta lasem, a więc trudna dla typowego rozpoznania przez archeologów.

- Odkryliśmy między innymi duże skupisko kurhanów wstępnie datowanych na okres wpływów rzymskich (między I a V w.), grodzisko, ślady pól uprawnych oraz liczne kopce, z których część stanowiły pozostałości działalności przemysłowej na terenie puszczy, m.in. smolarnie i mielerze - opowiada Roman Szlązak, doktorant z IA UKSW w Warszawie. Mielerz to stos drewna przykryty gliną, ziemią lub darnią, ułożony w kształcie kopuły. W wyniku spalania drewna w takich warunkach, czyli z małym, kontrolowanym dostępem powietrza, powstawał węgiel drzewny.

Znaleźiska dokonano głównie dzięki zastosowaniu lotniczego skanowania laserowego (ALS). Potencjalne miejsca po dawnej działalności człowieka archeolodzy zazwyczaj typują na podstawie znajdujących na powierzchni ziemi (często pól uprawnych) fragmentów pradziejowych naczyń ceramicznych czy narzędzi kamiennych. Jednak obszar pokryty drzewami i przykryty ściółką utrudnia stwierdzenie, czy kiedyś był zamieszkały. Rozwiązaniem jest ALS, które umożliwia wykrycie obiektów takich, jak np. kurhany czy grodziska - nawet, gdy znajdują się one w lesie. Oprócz danych z ALS naukowcy wykorzystali mapy historyczne i geologiczne.

Ze względu na zaostrzone przepisy ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenie Białowieskiego Parku Narodowego oraz przylegających do niego rezerwatów nie możemy tam prowadzić wykopalisk. Wytypowane dzięki ALS miejsca wizytowaliśmy w terenie. Po oględzinach byliśmy w stanie ustalić ich wstępną funkcję i chronologię - dodaje główny koordynator [projektu](#), dr Joanna Wawrzeniuk z IA UKSW.

Naukowcy wykorzystali też w niektórych miejscach georadar GPR. To metoda geofizyczna oparta na emitowaniu fal elektromagnetycznych o krótkich częstotliwościach. - Zastosowaliśmy jedno z najnowocześniejszych urządzeń dostępnych na rynku - dodaje Szlązak.

Najważniejsze odkrycia - kurhany i grodzisko

Archeolodzy zwracają szczególną uwagę na odkrycie skupiska składającego się z 25 kurhanów. Położone jest ono w północnej części Białowieskiego Parku Narodowego. Zdaniem badaczy wzniesli je przedstawiciele społeczności kultury wielbarskiej, którą archeolodzy kojarzą z ludem Gotów.

Kilka z kurhanów znajduje się na przecięciu podwyższonych pasów ziemnych, prawdopodobnie międz lub dróg rozdzielających pradawne pola orne - informują odkrywcy. Aby uszczegółwić czas powstania odkrytych [konstrukcji](#), zdaniem badaczy konieczne jest przeprowadzenie odwiertów lub sondaży.

Drugim miejscem, wartym - zdaniem odkrywców - szczególnej uwagi, jest grodzisko nad rzeką Orłówką, znalezione przez pracowników IA UKSW już w 2015 roku. Jednak dopiero w tym roku archeolodzy potwierdzili w terenie jego chronologię.

Grodzisko na planie okręgu o średnicy około 30 metrów jest otoczone niewielkim wałem o średnicy 3 metrów, sięgającym obecnie do wysokości pół metra. W obrębie konstrukcji archeolodzy znaleźli w tym roku fragmenty naczyń ceramicznych i [narzędzi](#) krzemienych. Na ich podstawie ustalili, że teren wokół niej był zamieszkały już od pradziejów. Najmłodsze odnalezione zabytki pochodzą z okresu późnego średniowiecza, czyli z czasów przypuszczalnego istnienia grodu.

Jak wyjaśniają naukowcy, twierdzą założono w strategicznym miejscu na wzniesieniu otoczonym bagnami, przylegającym do północnego brzegu rzeki. Prawdopodobnie pełniła funkcję strażniczą.

W promieniu pół kilometra od grodziska naukowcy odkryli ślady dawnych pól, pozostałości grobli oraz kopce - ich wiek nie jest jeszcze znany.

- Konfrontacja przeprowadzonych przez nasz zespół badań z wykresami palinologicznymi (pyłkowymi - przyp. red.) wykonanymi przez Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk pozwala nam wstępnie stwierdzić, że objęty badaniami teren puszczy był sporadycznie zasiedlany przez człowieka - podsumowuje dr Wawrzyniuk.

Naukowcy dopiero rozpoczęli swoje badania, które potrwać w sumie trzy lata. Prace sfinansowane są ze środków Narodowego Centrum Nauki w ramach projektu "Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Puszczy Białowieskiej", kierowanego przez prof. Przemysława Urbańczyka z IA UKSW.

źródło:<http://bialystok.onet.pl/w-puszczy-bialowieskiej-naukowcy-odkryli-kurhany-i-zarysy-dawnych-pol/qwcdcwf>